

Beszámoló az Ertl Pálné Művelődési Ház és Könyvtár Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer (KSZR) keretein belül működő községi könyvtárral kapcsolatban

Tisztelt Képviselő-testület!

A községi könyvtár könyvtárosi feladatait 2024. február 1-ével vettem át, mellyel Petres Dezsóné Marika néni két évtizedes könyvtáros szakmai munkáját vettem át. 2024 januárjában megtörtént a balatonalmádi Pannónia Kulturális Központ és Könyvtár, mint a KSZR keretein belüli szakmai intézmény könyvtárosainak leltározási és selejtezési munkája, melynek következtében a 2023. december 31-én még 6000 kötet feletti állomány 3800 kötetre csökkent. A selejtezés az olvasók által nem keresett, elavult és duplum példányos könyveket érintette. A régóta esedékes selejtezésnek köszönhetően a teljes könyvtári állomány a könyvtár helyiségébe kerülhetett, amely állomány egy része addig a művelődési ház klubhelyiségében, azaz a könyvtári olvasóteremben lévő szekrényekben volt tárolva.

A könyvtárosi feladatok átvételét követően a januári leltározás és selejtezés következtében kialakult rendetlenség és rendszerezetlenség felszámolása volt az első feladat. A könyvtár állománya korábban tematikus elrendezésű volt, amely egy szubjektív rendezési elv volt, mely nélkülözi a könyvtárosi szakmai rendezettséget, az illetékes könyvtároson és az ehhez szokott olvasókon kívül más nem igen láthatta át a rendszert. Ezt a rendezési elvet kénytelen voltam felszámolni a kezelhetetlensége miatt, és felállítani az előírásoknak megfelelő könyvtári rendet az állományban. Így teljes betű és szám szerinti sorozatban került kialakításra a litéri könyvtári állomány 90%-át kitevő szépirodalmi, illetve a mindössze 3 polcállványt jelentő szakirodalmi, ifjúsági és gyermek szakirodalmi, ifjúsági és gyermek könyvállomány. Ez a munka a teljes, közel 4000 kötetes állomány többszöri teljes átmozgatását jelentette, amely 2024. februártól ápriliséig tartó munkát jelentett, természetesen az olvasók kiszolgálásán túl. Az így kialakított szakmai rend bárki számára átlátható, gyorsan és könnyen kereshetők és reponálhatók a könyvek, ugyanakkor az olvasóknak néhány hónapba telt, míg hozzászoktak az új szisztémához, de ma már magabiztosan keresnek a könyvek között.

A könyvtárosi feladatok átvételével együtt a könyvtár nyitvatartási rendje is megváltozott 2024. február 1-ével. Az addig hétfő és csütörtök 16:00-18:00 közötti nyitvatartás helyett egy délelőtti és egy később délutáni nyitvatartási időre változott, kedden 9:00-11:00 és szerdán 17:00-19:00 között. Az új nyitvatartási rend célja, hogy délelőtt is elérhető legyen a könyvtár a nyugdíjas vagy a kisgyermekkel otthon lévő szülők számára. Kedd délelőttönként az idősek számára foglalkozások és egyéb programok zajlanak a művelődési házban, az idősek nappali ellátását végző munkatársak által. Sajnos azonban eddig a könyvtári nyitvatartás és az idősek kedd délelőtti programjai kevésbé kerültek szinkronba, mivel a programokat látogatóknak csak egy igen elenyésző része veszi igénybe a könyvtári szolgáltatásokat. Ugyanakkor a könyvtár olvasóinak legnagyobb része 70 év feletti nyugdíjas, akik főleg a szociális segítő munkatársakon keresztül intézik a könyvtári kölcsönzéseiket, mely rendszer a pandémiás időszakban alakult ki, az egészségügyi kockázatok elkerülése végett, illetve a nehezen mozgó idős olvasók is könyvhöz juthatnak ezáltal. A kedd délelőtti nyitvatartás kedvezett továbbá a kisgyermekes szülőknek is, többen rendszeresen látogatják a könyvtárat, de főleg csak gyermekkönyvek kölcsönzése végett. A szerdai nyitvatartás a dolgozó korosztály számára kedvező, de legtöbbször csak 17:00-18:00 között érkeznek olvasók a könyvtárba.

A 2024-es évben eddig összesen 582 könyvkölcsönzés történt, ebből 309 db-ot 70 év feletti nyugdíjasok, 74 db-ot 70 év alatti nyugdíjasok, 185 db-ot felnőttek, 14 db-ot pedig 16 év alatti gyermek olvasók, 16 év feletti diák olvasó pedig nem kölcsönzött még az idei évben könyvet. A könyvtári nyilvántartás szerint összesen 170 olvasója van a könyvtárnak, melyből 2024-ben 87 fő rendelkezett vagy rendelkezik aktív beiratkozással, és 50 fő olvasó kölcsönzött legalább egy könyvet 2024-ben.

A könyvtárhasználattal kapcsolatban új szabályzat lépett életbe 2024. április 1-ével, melynek következtében megszüntetésre került az addigi, csak a felnőtt olvasók számára előírt 400 Ft éves beiratkozási díj, ugyanakkor késedelmi díjak kerültek bevezetésre. A felnőtt olvasók örömmel fogadták a beiratkozási díj megszüntetését, és eddig késedelmi díjak kiszabására sem volt szükség.

A könyvtárosi olvasószolgálat is új lehetőségekkel, szolgáltatásokkal bővült, amelyek bár eddig is elérhetőek voltak, az olvasók nem részesültek megfelelő tájékoztatásban, így nem is használták ezeket. Lehetőség van az állomány online katalógusban való kereshetőségére a Pannónia Kulturális Központ és Könyvtár honlapján (pkkk.hu) keresztül, ahol az e-mail címüket megadott olvasók saját felhasználói fiókjukban követhetik nyomon a beiratkozásukat és a kölcsönzéseiket, áttekintve az összes eddig kölcsönzött könyvek listáját. Ugyanezen szolgáltatások okostelefonon a Qulto eCard alkalmazással is elérhetőek. Azonban a nyugdíjas korosztály kevésbé tudja vagy kívánja használni ezeket a lehetőségeket. Emiatt a Balatonalmádihoz tartozó KSZR könyvtárai közül egyedül Litéren aktívak még a könyvekben található kölcsönzési katalógus cédulák, amelyek folyamatos kivonását irányozták elő. Az internetes lehetőségek teljességgel feleslegessé teszik ezek használatát, ugyanakkor az olvasók ragaszkodnak a papír alapú cédulákhoz. A felnőtt olvasók gyorsan megbarátkoztak az új lehetőségekkel, ugyanakkor a nyilvántartó program hibáiból adódóan nem működik mindig tökéletesen a rendszer.

Az új könyvtári olvasószolgálati lehetőségek közül kiemelném még a KSZR-en belüli kölcsönzések lehetőségét, amelyről szintén nem voltak tájékoztatva megfelelően az olvasók. Véleményem szerint egy községi könyvtárnak nem feltétlenül a folyamatos állománybővítést kell célul kitűzni, és folyamatosan helyhiánnyal küszködni ennek folyományaként. A KSZR nagy lehetősége, hogy a Balatonalmádi és az ő könyvellátási rendszerén belül működő községi könyvtárakban (Alsóörs, Balatonfőkajár, Felsőörs, Szentkirályszabadja) lévő könyveket szállítási díj nélkül rendelkezésére juttassuk az olvasóknak. A PKKK és a hozzá tartozó 5 település közel 80.000 kötetes állománnyal rendelkezik, és nem feltétlenül szükséges minden könyvből minden fiókkönyvtárban példányt biztosítani, érdemesebb lenne a másutt lévő könyvek gyorsabb biztosítását kivitelezni. 2024 február óta többször éltek olvasóink is a lehetőséggel és Litérről is több könyvet kértek át más települések olvasói. A KSZR-en belüli kölcsönzések átszállítása azonban igencsak akadozik, a balatonalmádi könyvtárosok csak igen nagy határidőkkel tudják biztosítani az átszállításokat. Ezeket többnyire munkaidőn kívül, saját utazási költségen rendeztem, pedig havi több ilyen kölcsönzésre volna igény. Javasolnám a képviselő-testület és a fenntartó felé ennek a lehetőségnek a továbbgondolását, amely egyértelműen kibővítené a litéri olvasók lehetőségeit, hosszú távon azonban nem kivitelezhető a jelenlegi eseti rendszer.

Kelt: Litér, 2024. szeptember 10.

Fekete Tamás sk.
könyvtáros